

Premies en goedkope leningen voor energiebesparing in Vlaanderen

VEA
Vlaamse
Energie
Agentuur

subsidies

2013

**bereken uw winst op
www.energiesparen.be**

Vlaamse overheid

Op www.energiesparen.be krijgt u een overzicht van alle premies. Onder de rubriek 'zuinig met energie' kunt u bovendien uw energiewinst berekenen voor een aantal belangrijke maatregelen.

energiesparen.be

publicaties

subsidies

Nog vragen? Zoeken | 1700

Inhoud

Inleiding	3
A. Van wie mag u premies verwachten?	4
1. Premies van uw netbeheerder	4
2. Belastingvermindering voor dakisolatie	8
3. Premies van het Vlaamse Gewest	10
4. Premies van uw gemeente- of provinciebestuur	10
B. Energiebesparende maatregelen	11
1. Isolatie	11
2. Verwarming met condensatieketel	19
3. Milieuvriendelijke energieproductie	20
3.1. Warmtepomp	20
3.2. Zonneboiler	23
3.3. Fotovoltaïsche zonnepanelen	26
4. Nieuwbouw met laag E-peil	28
5. Extra premies en voordelen	29
C. Goedkope leningen	30
1. Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost	30
2. Sociale leningen	34
2.1. Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	34
2.2. Vlaams Woningfonds	36
2.3. Erkende Kredietmaatschappijen	37
Bijlage: Alfabetische lijst van de gemeenten en hun netbeheerder	38

Verantwoordelijke uitgever: Luc Peeters, Administrateur-generaal, Vlaams Energieagentschap
 Samenstelling en redactie: Vlaams Energieagentschap
 Lay-out: Vlaams Energieagentschap
 Druk: Grafische groep Tuerlinck
 Depotnummer: D/2012/3241/366
 Uitgave: januari 2013

De informatie over de belastingverminderingen in deze brochure is gebaseerd op het koninklijk besluit tot wijziging van het KB/WIB 92 inzake de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 december 2002, met diverse latere wijzigingen. De integrale wettekst kunt u raadplegen op de website www.staatsblad.be.
 Als u vragen hebt over de specifieke toepassingsvoorwaarden van de premies, kunt u contact opnemen met uw belastingkantoor, uw netbeheerder of de betreffende overheid. De informatie in deze brochure is onder voorbehoud van wijzigingen.

Inleiding

Door de economische crisis is energie besparen nu meer dan ooit een goede zaak voor uw portemonnee. De energiefacturen die op regelmatige tijdstippen in uw brievenbus vallen, komen soms hard aan. Ten onrechte denken we vaak dat we er weinig aan kunnen doen. U hebt echter een belangrijk deel van uw energiefactuur zelf in handen. Door te investeren in energiebesparing zonder aan comfort in te boeten, verlaagt u uw energiegebruik.

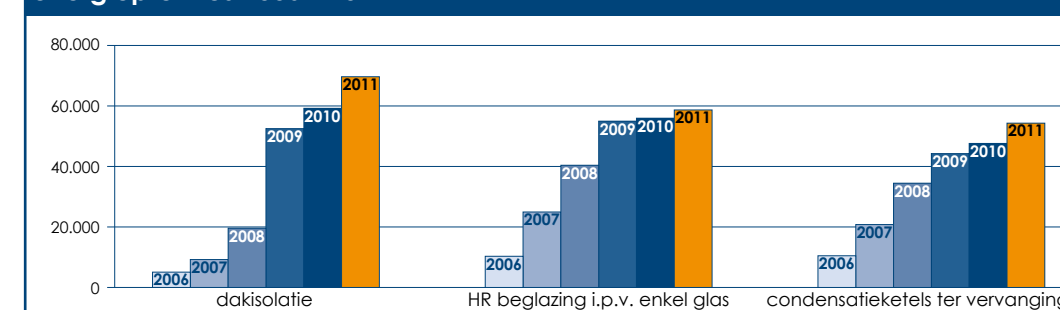
Daarnaast komt energiebesparing ook het milieu ten goede. Door de energiebesparende maatregelen die u neemt komen minder vervuulende stoffen en minder broeikasgassen in de lucht. Dat laatste is dringend nodig om de klimaatverandering te beperken.

Wie investeert in energiebesparing wordt beloond met heel wat premies en een belastingvermindering. Die premies en belastingvermindering kunnen bovendien gecumuleerd worden. Het is niet altijd eenvoudig om te weten te komen waarvoor nu juist een premie gegeven wordt en aan welke voorwaarden u moet voldoen. Wie internettoegang heeft, krijgt op www.energiesparen.be/subsidies een overzicht van welke premies in een bepaalde gemeente van toepassing zijn. Het is tevens mogelijk om alleen bepaalde premies, bijvoorbeeld voor dakisolatie of beglazing, op te vragen.

Energierenovatatieprogramma 2020

Een energiezuinige woning voor iedere Vlaming in het jaar 2020. Dat is de ambitieuze doelstelling die de Vlaamse overheid heeft vooropgesteld in het Energierenovatatieprogramma 2020. De Vlaamse overheid start met een urgentieprogramma om in bestaande woningen alle daken tegen 2020 geïsoleerd te krijgen, alle enkel glas te vervangen door hoogrendementsglas en verouderde verwarmingsketels te vervangen door verwarmingsketels met een hoog rendement. Het energierenovatatieprogramma begint haar vruchten af te werpen. Het aantal uitbetaalde premies voor energiebesparende investeringen steeg de afgelopen jaren snel.

energiepremies 2006 - 2011

% bestaande woningen	2011
met nog enkel glas (overal of gedeeltelijk)	15 %
zonder dakisolatie	24 %
met centrale verwarming zonder zuinige aardgasketel	31 %
met centrale verwarming zonder zuinige stookolieketel	69 %

Al werd er dan wel belangrijke vooruitgang geboekt, de af te leggen weg naar een energiezuinig Vlaams woningbestand is nog lang, zoals blijkt uit de tabel.

Hoogspanningsmast.

A. Van wie mag u premies verwachten?

In Vlaanderen kunt u via vijf kanalen premies en voordelen krijgen als u energiebesparende investeringen uitvoert.

- uw netbeheerder;
- de fiscus;
- de Vlaamse overheid;
- uw gemeentebestuur;
- uw provinciebestuur.

Bovendien kunt u de meeste premies cumuleren. Zo blijven de investeringskosten voor u beperkt.

1. Premies van uw netbeheerder

De Vlaamse netbeheerders Eandis en Infrax zijn verplicht om bij hun afnemers energiebesparing te stimuleren, onder andere door een aantal energiebesparende maatregelen financieel te ondersteunen. Deze netbeheerders geven steeds dezelfde premies. De voorwaarden zijn overal identiek.

1.1. Aanvraagprocedure voor de premies van de netbeheerder

STAP 1 Ga na wie uw netbeheerder is.

In de lijst achteraan in deze brochure (blz. 38 en 39) kunt u nagaan wie in uw gemeente de elektriciteits-distributienetbeheerder is: Eandis of Infrax.

STAP 2 Ga na waarvoor uw netbeheerder in 2013 premies toekent.

Op pagina 6-7 van deze brochure krijgt u een overzicht van de premies voor bestaande woningen, woongebouwen en wooneenheden. Deze moeten al aangesloten zijn op het distributienet voor 1/1/2006. U vindt er ook de premies voor nieuwbouwwoningen.

STAP 3 Neem contact op met uw netbeheerder voor u de investering uitvoert.

De premie vraagt u rechtstreeks aan bij uw netbeheerder. Hij kan u bovendien de precieze informatie bezorgen over de hoogte van de premie en over de toekenningsvoorwaarden. Uw netbeheerder kan u eveneens een aanvraagformulier bezorgen. Dat aanvraagformulier vindt u gewoonlijk ook op de website van uw netbeheerder. De voorwaarden die vermeld staan op de aanvraagformulieren zijn bindend. Bekijk die voorwaarden grondig voor u met de werkzaamheden start. Deze brochure vermeldt niet alle voorwaarden in detail.

netbeheerder	telefoon	e-mail en website
Eandis (*)	078 35 35 34	reg@eandis.be www.eandis.be
Infrax (**)	078 35 30 20	www.infrax.be

(*) Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Intermosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

(**) Onder Infrax vallen Infrax West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

STAP 4 Vraag uiterlijk 12 maanden na de factuurdatum uw premie aan bij uw netbeheerder.

U kan uiterlijk tot 12 maanden na de factuur (te starten vanaf 01/01/2013) uw premie aanvragen bij uw netbeheerder. Hebt u meerdere facturen per maatregel, voeg deze dan samen tot 1 aanvraag. Per uitvoeringsadres kan de premie maar 1 keer worden aangevraagd gedurende een periode van 12 maanden voor eenzelfde type investering. Premieaanvragen 2012 dienen ingediend te worden uiterlijk 12 maanden na factuurdatum.

In geval van nieuwbouw heeft u vanaf de datum van de EBP-aangifte 12 maanden de tijd om uw aanvraag in te dienen.

Wat met appartementen?

Bij woongebouwen in gedwongen mede-eigendom komt de premie toe aan de vereniging van mede-eigenaars voor werkzaamheden aan de gemeenschappelijke delen en aan de individuele eigenaar, (ver)huurder of vruchtgebruiker, voor werkzaamheden aan de private delen.

In geval van investeringen in gemeenschappelijke delen dient de aanvraag te gebeuren door de vereniging van mede-eigenaars.

premies van de netbeheerders vanaf 1 januari 2013				premie	
bestaande woningen, wooneenheden en woongebouwen		uitgevoerd door			info
isolatie	dakisolatie of zoldervloerisolatie	aannemer	6 euro/m ² (R _g -waarde minstens 3,5 m ² K/W), maximaal 720 euro		blz. 11
		aannemer	7 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,0 m ² K/W), maximaal 840 euro		blz. 11
		aannemer	8 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,5 m ² K/W), maximaal 960 euro		blz. 11
	dakisolatie of zoldervloerisolatie	doe-het-zelf	3 euro/m ² (R _g -waarde minstens 3,5 m ² K/W), maximaal 360 euro		blz. 11
		doe-het-zelf	3,5 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,0 m ² K/W), maximaal 420 euro		blz. 11
		doe-het-zelf	4 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,5 m ² K/W), maximaal 480 euro		blz. 11
	buitenmuurisolatie via de buitenzijde van een bestaande muur	aannemer	15 euro/m ² (R _g -waarde minstens 2,0 m ² K/W), maximaal 2000 euro		blz. 15
	na-isolatie van een bestaande spouwmuur	aannemer	6 euro/m ² (lambda-waarde maximaal 0,065 W/mK, volledige spouw gevuld, spouw minstens 50 mm), maximaal 800 euro		blz. 16
	vloerisolatie	aannemer	6 euro/m ² (R _g -waarde minstens 1,2 m ² K/W), maximaal 800 euro		blz. 16
	hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele beglazing	aannemer	12 euro/m ² (bij vervanging enkel glas, U-waarde maximaal 1,1 W/m ² K), maximaal 300 euro		blz. 17
verwarming	hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele of dubbele beglazing	aannemer	15 euro/m ² (bij vervanging enkel of dubbelglas, U-waarde maximaal 0,8 W/m ² K), maximaal 375 euro		blz. 17
	warmtepomp	aannemer	plaatsing nieuwe warmtepomp, maximaal 1700 euro		blz. 20
sanitair warm water	condensatieketel voor beschermde klanten	aannemer	ter vervanging 800 euro		blz. 19
	zonneboiler	aannemer	550 euro/m ² , maximaal 2750 euro, maximaal 50 % van de factuur		blz. 24

Enkele algemene voorwaarden :

- De premies zijn geldig voor facturen met factuurdatum vanaf 01/01/2013.
- Alle werken dienen uitgevoerd en gefactureerd te worden door een aannemer, behalve dakisolatie.
- Enkel woningen die zijn aangesloten op het distributienet van de netbeheerder voor 1/1/2006 komen in aanmerking. Herbouw komt niet in aanmerking.
- De aanvraagformulieren dienen opgestuurd te worden naar uw netbeheerder (Eandis of Infrax) uiterlijk 12 maanden na factuurdatum en kunnen tot 6 maanden na de aanvraag worden uitbetaald.
- U kunt uw aanvraag ook online indienen.
- Per uitvoeringsadres kan de premie maar 1 keer worden aangevraagd gedurende een periode van 12 maanden voor eenzelfde type investering.
- Indien er meerdere facturen zijn, dienen deze samen te worden ingediend in 1 aanvraagdossier.
- De aanvraagformulieren en de volledige voorwaarden kunt u downloaden op www.infrax.be of www.eandis.be
- Opgelet : voor de gewijzigde premie voor de zonneboiler zijn er specifieke overgangsmaatregelen (zie blz 24).

nieuwbouwwoningen en nieuwbouwooneenheden		voorwaarde		zonneboiler *	info
energiezuinige woningen	woning E80 of lager (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2010)	E80-E61	400 euro voor E80 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
	woning E60 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E50-E41	1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 24
	woning E50 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012)	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 24
		E80-E61	200 euro voor E80 + 10 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
	appartement E80 of lager (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2010)	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
	appartement E60 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 24
		E50-E41	600 euro voor E50 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 24
	appartement E50 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012)	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 24

EPB-aangifte in 2013 : premie aanvragen tot 12 maand na EPB-aangifte
Deze premie dient aangevraagd te worden door de EPB-aangifteplichtige.

* = indien ook een zonneboiler wordt geplaatst, wordt er een bijkomende premie van 300 euro gegeven

2. Belastingvermindering voor dakisolatie

Sinds 2003 kunnen belastingplichtigen voor een aantal energiebesparende uitgaven een belastingvermindering krijgen. In 2013 zal enkel nog de uitgave voor dakisolatie in aanmerking komen voor de belastingvermindering. De betalingsdatum van de factuur bepaalt het inkomstenjaar voor de fiscale aangifte. Enkel woningen die al minstens 5 jaar in gebruik zijn komen in aanmerking.

2.1. Hoeveel bedraagt de belastingvermindering?

De belastingvermindering bedraagt 30 % van de dakisolatiewerken met een max. van 2000 euro (2930 euro geïndexeerd voor inkomstenjaar 2013). Voor deze maatregel blijft het terugbetaalbaar belastingkrediet vanaf 2013 niet langer van toepassing. Dus wie geen of weinig belastingen betaalt, kan van deze financiële ondersteuningsmaatregel niet of maar beperkt genieten.

De R_d -waarde van de dakisolatie bedraagt minstens 2,5 m²K/W. De vereiste R_d -waarden worden berekend door de dikte van het nieuw geplaatste materiaal te delen door de lambda-waarde (warmtegeleidbaarheid) van het materiaal, bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

2.2. Wie komt in aanmerking voor de belastingvermindering?

De belastingvermindering voor dakisolatie is van toepassing voor eigenaars, naakte eigenaars, huurders, erfpachters, opstalhouders, vruchtgebruikers op voorwaarde dat u de investeringen in dakisolatie in een woning kunt bewijzen met een factuur op uw naam. De werken moeten uitgevoerd worden door een aannemer.

2.3. Procedure voor het verkrijgen van de belastingvermindering voor dakisolatie

Er moet een factuur, uitgereikt door een aannemer uit België of een lidstaat van de Europese Unie en een betalingsbewijs kunnen worden voorgelegd.

De aannemer moet daarnaast de volgende gegevens vermelden op de factuur of op de bijlage ervan:

- het adres waar de werken werden uitgevoerd;
- de verdeling van de kosten opgeven tussen de dakisolatie afzonderlijk en eventuele andere werken;
- de volgende formule bevatten: "Verklaring met toepassing van artikel 63¹¹ van het KB/WIB 92 betreffende de uitgevoerde werken die zijn bedoeld in artikel 145²⁴ §1 eerste lid, 1° tot 6° van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992
Ik, ondergetekende, bevestig dat het gebruikte isolatiemateriaal een thermische weerstand R heeft groter dan of gelijk aan 2,5 vierkante meter Kelvin per Watt;
- ouderdom van de woning op de datum van de werken. De werken zijn uitgevoerd in een woning die, volgens de informatie verstrekt door (naam van de personen vermeld op de factuur) sedert ten minste vijf jaar in gebruik is genomen als woning op (datum van de aanvang van de werken) (datum, naam en handtekening).

U hoeft op voorhand geen formulieren in te vullen om die belastingvermindering aan te vragen. Het volstaat dat u beschikt over een factuur met de correcte vermeldingen over de uitgevoerde investering en u moet een betalingsbewijs ter beschikking houden. U dient ook steeds de betreffende code op de aangifte in te vullen. Een uitgave die alleen betrekking heeft op de aankoop van materialen zonder plaatsing door een aannemer wordt niet aanvaard.

Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, wordt de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven omgedeeld in functie van het belastbaar inkomen van elk der echtgenoten.

Als u in hetzelfde jaar dakisolatiewerkzaamheden laat uitvoeren in verschillende woningen, kunt u per woning het maximale fiscale voordeel verkrijgen. Bij woningen die voor 50 % eigendom zijn van een onderneming (bvba, nv, ...) en 50 % in particulier bezit, bedraagt de maximale belastingvermindering slechts 50 % van de maximale fiscale aftrek van de woning.

Dakisolatatie.

Dampscherm.

3. Premies van het Vlaamse Gewest

3.1. Renovatiepremie van het Vlaamse gewest

De renovatiepremie is ondermeer van toepassing voor de plaatsing van ramen met hoogrendementsbeglazing, de plaatsing van een condensatieketel of de plaatsing van een zonneboiler. Om in aanmerking te komen voor de premie moet u aan een aantal voorwaarden voldoen, onder andere een bepaald maximuminkomen, de woning moet minstens 25 jaar oud zijn, eigenaar-bewoner zijn of verhuurder aan een sociaal verhuurkantoor. De diverse investeringen moeten minstens 10.000 euro bedragen (exclusief btw).

Meer informatie: het gratis nummer 1700 of www.wonenvlaanderen.be

3.2. Korting onroerende voorheffing voor verlaagd E-peil

Bouwaanvragen tot eind 2012

Behaalt je nieuwbouwwoning het E-peil 60, dan krijg je vanaf 2009 gedurende 10 jaar een korting van 20 % op je jaarlijkse onroerende voorheffing. Behaalt je woning het E-peil 40, dan loopt de korting op tot 40 %. De vermindering wordt verleend voor een termijn van 10 jaar, die aanvangt in het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil werd toegekend aan het gebouw. Woningen die niet onder de EPB-regelgeving vallen (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2006) kunnen niet genieten van deze maatregel.

De termijn kan ten vroegste aanvangen vanaf 2009. Dat geldt ook voor gebouwen waarvan het vereiste E-peil werd toegekend vóór 2008. De termijn van 10 jaar wordt in dat geval niet verminderd met de reeds verlopen jaren.

Bouwaanvragen vanaf 2013

Voor bouwaanvragen vanaf 2013 wijzigen de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de korting op de onroerende voorheffing. De korting loopt op tot 50 % op de onroerende voorheffing bij een E-peil van max. E50 en dit gedurende 5 jaar (en max. E40 voor bouwaanvragen vanaf 2014). De korting bedraagt 100 % op de onroerende voorheffing bij een E-peil van max. E30 en dit gedurende 5 jaar.

4. Premies van uw gemeente - of provinciebestuur

Informeer steeds bij uw gemeente- of provinciebestuur naar eventuele energiepremies.

Op www.energiesparen.be/subsidies vindt u een recent overzicht van alle energiepremies die in een bepaalde gemeente gegeven worden, als de gemeente aan het Vlaams Energieagentschap heeft gemeld welke premies ze uitreikt.

Meer informatie: contacteer uw gemeente- of provinciebestuur.

B. Energiebesparende maatregelen

1. Isolatie

De belangrijkste ingreep om een energiezuinige woning te creëren, is thermische isolatie aanbrengen. Bij de isolatie is niet alleen de keuze van het materiaal belangrijk, maar ook een goede en nauwkeurige plaatsing om ontoelaatbare luchtlekken, temperatuurschommelingen en zogenaamde koudebruggen te vermijden.

Enkele begrippen over thermische isolatie

U-waarde (de warmtedoorgangscoefficiënt van een constructiedeel zoals muur, dak, ...) geeft aan hoeveel warmte er per seconde en per vierkante meter verloren gaat als er tussen binnen en buiten een temperatuurverschil is van 1 °C. De U-waarde wordt uitgedrukt in W/m²K en wordt bepaald door de verschillende materiaallagen waaruit het constructiedeel bestaat en meer bepaald door het type en de dikte van het materiaal. Hoe lager de U-waarde van een constructiedeel, hoe minder warmte er verloren gaat.

R_d-waarde (de warmteweerstand) wordt uitgedrukt in m²K/W. Hoe groter die waarde, hoe beter de isolatielaag isoleert. De R_d-waarde kunt u berekenen door de dikte van het gekozen isolatiemateriaal (in meter) te delen door de λ-waarde.

λ-waarde (de lambdawaarde) geeft aan in welke mate het materiaal de warmte geleidt en wordt uitgedrukt in W/mK. Hoe lager de λ-waarde, hoe beter het materiaal isoleert en warmteverlies tegenhoudt.

koudebrug of bouwknoop: een plaats in het constructiedeel waar de thermische isolatie tussen binnen en buiten onderbroken is. Op de plaatsen waar de thermische isolatie niet doorloopt of het isolatiemateriaal niet op elkaar aansluit, gaat veel warmte verloren en dat geeft aanleiding tot oppervlaktecondensatie en schimmelvorming.

1.1. Dakisolatie of zoldervloerisolatie

Dakisolatatie mag in geen enkele woning ontbreken. De Vlaamse overheid maakt er een absolute prioriteit van dat tegen 2020 iedere woning voorzien is van dakisolatie. Een investering in dakisolatie is meestal al op enkele jaren tijd terugverdiend dankzij heel wat premies en de belastingvermindering.

Op www.energiesparen.be/energiewinst kunt u bovendien zelf berekenen hoe snel u uw investering kunt terugverdienen.

Minimale dakisolatie verplicht volgens Vlaamse Wooncode

Vanaf wanneer ?

De dakisolatienorm treedt in werking op 1 januari 2015, maar er wordt best niet gewacht met isoleren want nu kan nog maximaal beroep gedaan worden op premies en fiscale voordelen.

Voor welke woningen ?

De norm zal gelden voor alle zelfstandige woningen gelegen in het Vlaamse Gewest.

- ▶ De dakisolatienorm zal dus ook van toepassing zijn op zelfstandige woningen die door de eigenaar zelf worden bewoond.
- ▶ De dakisolatienorm zal toegepast worden op eengezinswoningen, studio's en appartementen, maar niet op kamers.

Waar ligt de grens ?

Als minimumnorm wordt een R-waarde dakisolatie van 0,75 m² K/W genomen. Dit stemt overeen met een laag specifiek isolerend materiaal van 3 à 4 cm (maar dit verschilt naargelang het materiaal dat wordt gebruikt). Als isolatiemateriaal wordt beschouwd: de materialen die een lambdawaarde hebben van hoogstens 0,10 W/mK. Een geïsoleerde zoldervloer bij een onverwarmde en onbewoonde zolder, wordt als een geïsoleerd dak beschouwd.

Er wordt enkel rekening gehouden met feitelijke vaststellingen. Dat betekent dat er vanaf 1 januari 2015 alleen strafpunten worden toegekend als :

- het Energieprestatiecertificaat (EPC) een feitelijk vastgestelde R-waarde vermeldt lager dan 0,75 m² K/W. Er wordt dus geen rekening gehouden met default-waarden.
- Uit feitelijke vaststellingen van de technische onderzoeker woningkwaliteit blijkt dat er geen dakisolatie aanwezig is. De technische onderzoeker woningkwaliteit zal dit alleen zelf beoordelen als het EPC niet beschikbaar is of als het EPC enkel een default-waarde vermeldt.

Voor het toekennen van de strafpunten wordt een onderscheid gemaakt tussen daken kleiner en daken groter dan 16 m². Er wordt tevens een fasering in de tijd voorzien, waardoor geleidelijk aan meer strafpunten worden toegekend. Vanaf 15 strafpunten kan een woning ongeschikt worden verklaard. De gefaseerde invoering ziet er als volgt uit :

periode	strafpunten voor daken kleiner dan 16 m² met R-waarde lager dan 0,75 m²K/W	strafpunten voor daken groter dan 16 m² met R-waarde lager dan 0,75 m²K/W
1/01/2015 t/m 31/12/2017	1	3
1/01/2018 t/m 31/12/2019	3	9
vanaf 1/01/2020	9	15

Let op

Als het dak van een appartementsgebouw niet voldoet aan de vastgestelde minimumnorm, zullen alle appartementen in het gebouw vanaf 1 januari 2015 evenveel strafpunten krijgen. Het dak is immers een gemeenschappelijk deel van het appartementsgebouw en gebreken aan de gemeenschappelijke delen worden doorgerekend aan alle woningen in het gebouw. Dat betekent dus dat een appartement op het gelijkvloers eveneens strafpunten krijgt als blijkt dat het appartement onder het dak onvoldoende dakisolatie heeft en dit ongeacht de eigendomssituatie.

Sociale dakisolatieprojecten maken dakisolatie beter betaalbaar in huurwoningen

In plaats van de standaardpremie voor dakisolatie, geeft de netbeheerder voor een specifieke doelgroep een extra hoge dakisolatiepremie. De premie loopt op tot 23 euro per m² geïsoleerd dak, voor huurwoningen bewoond door een prioritaire doelgroep.

Wie behoort tot de prioritaire doelgroep ?

- Iemand die de sociale maximumprijs voor elektriciteit en gas geniet (= beschermde afnemer).
- Iemand voor wie een verzoek tot afsluiting van elektriciteit of gas is ingediend bij de lokale adviescommissie (LAC).
- Een afnemer met een actieve budgetmeter voor gas of elektriciteit.
- Iemand die behoort tot de prioritaire doelgroep van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) :
 - die recht heeft op de verhoogde tegemoetkoming van het ziekenfonds of het Omnio-statuuat bezit
 - die in schuldbemiddeling zit (bv. bij het OCMW of CAW) en zijn verwarmingsfactuur niet kan betalen
 - die hulp krijgt van het OCMW voor onbetaalde facturen voor gas of elektriciteit.
- Iemand die een woning huurt bij een sociaal verhuurkantoor, een OCMW of een gemeente.

Huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen komen niet in aanmerking.

Praktisch

Een projectpromotor begeleidt zowel de verhuurder als huurder bij de voorbereiding en uitvoering van de werken. Deze promotor stelt zelf een vakbekwame aannemer aan en vraagt achteraf de premie aan bij de netbeheerder. Als verhuurder hoeft men dus niets te doen. In ruil wordt van de verhuurder verwacht dat hij de huurprijs niet verhoogt omdat het dak geïsoleerd wordt en het lopend huurcontract niet voortijdig opzegt conform de bepalingen van de geldende huurwetgeving.

Met de extra hoge premie van 23 euro per m² geplaatste dakisolatie worden de kosten voor de begeleiding van de huurder en verhuurder en de plaatsing van de dakisolatie gefinancierd. De projectpromotor vraagt de premie aan bij de netbeheerder. Indien de kosten per m² meer bedragen dan 23 euro per m², dan zal aan de verhuurder op voorhand gevraagd worden om een beperkt restbedrag te betalen zodat de volledige kosten gedekt worden.

Meer info : www.energiesparen.be/socialedakisolatie

Overzicht premies en belastingvermindering voor dakisolatie of zoldervloerisolatie

	hoogte premie	voor wie	welke woningen
premie netbeheerder : werken uitgevoerd door een aannemer	6 euro/m² (R _d -waarde minstens 3,5) maximaal 720 euro	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006
	7 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,0) maximaal 840 euro		
	8 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,5) maximaal 960 euro		
premie netbeheerder : doe-het-zelf werken	3 euro/m² (R _d -waarde minstens 3,5) maximaal 360 euro		
	3,5 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,0) maximaal 420 euro		
	4 euro/m² (R _d -waarde minstens 4,5) maximaal 480 euro		
belastingvermindering	30 % uitgaven (R _d -waarde minstens 2,5) maximaal 3010 euro	belastingbetalers	woningen al minstens 5 jaar in gebruik bij de start van de werken

De tabel toont de minimale isolatiediktes (in cm) om te voldoen aan de R_d-eis van 2,5 m²K/W tot 4,5 m²K/W.

λ W/mK ▶	0,025	0,030	0,035	0,040	0,045	
Rd 2,5 m²K/W	7	8	9	10	12	minimum dikte in cm
Rd 3,0 m²K/W	8	9	11	12	14	
Rd 3,5 m²K/W	9	11	13	14	16	
Rd 4,0 m²K/W	10	12	14	16	18	
Rd 4,5 m²K/W	12	14	16	18	21	

De vereiste R_d-waarden worden berekend door de dikte van het nieuw geplaatste materiaal te delen door de lambdawaarde (warmtegeleidbaarheid) van het materiaal, bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

Minerale wol (glaswol of rotswol) en geëxpandeerd polysty-

reenschuim (EPS) hebben een λ-waarde tussen 0,032 en 0,042 W/mK. Om aan de minimale eis van R_d is groter dan of gelijk aan 2,5 m²K/W te voldoen, moet er dus minstens 10 cm dakisolatie geplaatst worden als de λ-waarde van het materiaal 0,040 W/mK bedraagt. Om een R_d-waarde van 4,5 m²K/W te behalen, moet in dat geval minstens 18 cm minerale wol of EPS geplaatst worden.

Polyurethaanschuim (PUR) heeft een λ-waarde tussen 0,023 en 0,032 W/mK. U behaalt al een R_d-waarde van 4,5 m²K/W bij een dikte van 12 cm PUR met een λ-waarde van 0,025 W/mK. Geëxtrudeerd polystyreenschuim (XPS) heeft een λ-waarde tussen 0,029 en 0,038 W/mK. U behaalt een R_d-waarde van 3,5 m²K/W bij een dikte van 12 cm XPS met een λ-waarde van 0,032 W/mK.

Aarzel niet om 15 tot 20 cm minerale wol of EPS, 12 à 16 cm XPS of 10 tot 14 cm polyurethaan (of vergelijkbaar materiaal) te plaatsen als u hiervoor over voldoende plaats beschikt.

Actievoorwaarden dakisolatie of zoldervloerisolatie via netbeheerder :

- De premie van 3 tot 8 euro per m² is geldig voor dakisolatie ofwel voor zoldervloerisolatie, niet voor beide, binnen hetzelfde beschermde volume. Dit is het woonvolume dat de werkelijke bewoonde en verwarmde vertrekken omvat. Bijvoorbeeld : een aangebouwde garage komt niet in aanmerking. Zowel zoldervloer- als dakisolatie aanbrengen in eenzelfde bouwvolume evenmin.
- De R_d-waarde van het nieuw geplaatste materiaal moet minimum 3,5 m²K/W bedragen. Dit mag in meerdere lagen geplaatst worden.
- De R_d-waarde van een bestaande isolatielaag en van de afwerkingslaag mag niet mee worden verrekend om aan de minimumwaarde 3,5 m²K/W te komen.
- De R_d-waarde wordt bepaald door de dikte van de isolatie (in meter) te delen door de lambdawaarde (W/mK).
- De lambdawaarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002 of ETA (Europese Technische Goedkeuring). Deze lambdawaarden zijn onder meer terug te vinden op de websites www.butgb.be, www.eota.be en www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze websites wordt vermeld maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen (NBN B62-002 of ETA), komt alleen in aanmerking voor de premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van uw aannemer en een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.
- Zoldervloerisolatie wordt alleen als dakisolatie beschouwd wanneer het de vloer van een onverwarmde zolder betreft.
- Als het de isolatie van een hellend dak betreft, moet ook een dampscherm aanwezig zijn langs de binnenzijde van de woning.
- Plaatsing door aannemer of doe-het-zelf.

Voorwaarden belastingvermindering voor dakisolatie :

- Rd-waarde van minstens 2,5 m²K/W.
- Plaatsing door een aannemer.

Meer informatie over hoe u een dak correct kunt isoleren, vindt u op www.energiesparen.be/dakisolatie

Isolatie inspuiten in de spouw.

Vloerisolatie.

1.2. Na-isolatie van een bestaande muur via de buitenzijde

De warmteverliezen van een woning zijn groter bij woningen met veel buitenwanden. Het is daarom belangrijk om ook de buitenmuren goed te isoleren. Bij een bestaande woning kunt u daarvoor bij alle netbeheerders een premie krijgen van 15 euro per m² als u de werkzaamheden laat uitvoeren door een aannemer. De premie bedraagt maximaal 2000 euro.

De R_d-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 2,0 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 8 cm glaswol, rotswol of geëxpandeerd polystyreenschuim of 5 à 7 cm geëxtrudeerd polystyreenschuim of polyurethaanschuim aan de buitenzijde van de muur moet worden aangebracht. De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002 of ETA (Europese Technische Goedkeuring). Deze lambda-waarden zijn onder meer terug te vinden op de websites www.butgb.be, www.eota.be en www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze websites wordt vermeld maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen (NBN B62-002 of ETA), komt alleen in aanmerking voor de premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van uw aannemer en een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.

Isolatie via de binnenkant van een bestaande muur komt niet in aanmerking voor een premie van de netbeheerder.

1.3. Na-isolatie van een bestaande spouwmuur

Nog heel veel woningen beschikken over niet-geïsoleerde spouwmuuren. In veel gevallen kunnen die op een vrij eenvoudige manier opgevuld worden met een isolatiemateriaal. Het voordeel is dat de buitenafwerking behouden blijft. Deze werken moeten worden uitgevoerd door een vakman. Belangrijk is een degelijk vooronderzoek van de bestaande spouw en de gevelsteen. Een vakman kan aan de hand van endoscopisch onderzoek nagaan of de spouw geen koudebruggen of teveel mortelresten of mortelbaarden bevat. Navulling van spouwmuuren wordt afgeraden bij muren waar het voegwerk beschadigd is, bij een geglazuurde of geschilderde baksteen en bij hoge gevels die zwaar worden blootgesteld aan slagregen.

De premie van de netbeheerder bedraagt 6 euro per m² spouwmuur die geïsoleerd werd, met een maximum van 800 euro. De spouw moet minstens 5 cm bedragen en de lambda-waarde van het isolatiemateriaal mag maximaal 0,065 W/mK bedragen. De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002. De volledige spouw dient gevuld te worden.

Om in aanmerking te komen voor de premie van de netbeheerder moeten de gebruikte materialen, plaatsingstechnieken en plaatsers volledig voldoen aan de voorwaarden van de technische specificaties van STS 71-1. De premie kan slechts worden toegekend nadat het Vlaams Energieagentschap of de netbeheerder heeft vastgesteld dat is voldaan aan de van toepassing verklaarde STS. Vraag dus steeds de garantie aan uw aannemer of hij werkt conform de STS-richtlijn 71-1. Indien de aannemer de werken niet uitvoert volgens die richtlijn, kunt u niet genieten van de premie voor spouwmuurisolatie.

Een lijst met aannemers die werkt conform STS 71-1 vindt u op www.energiesparen.be/spouwmuur

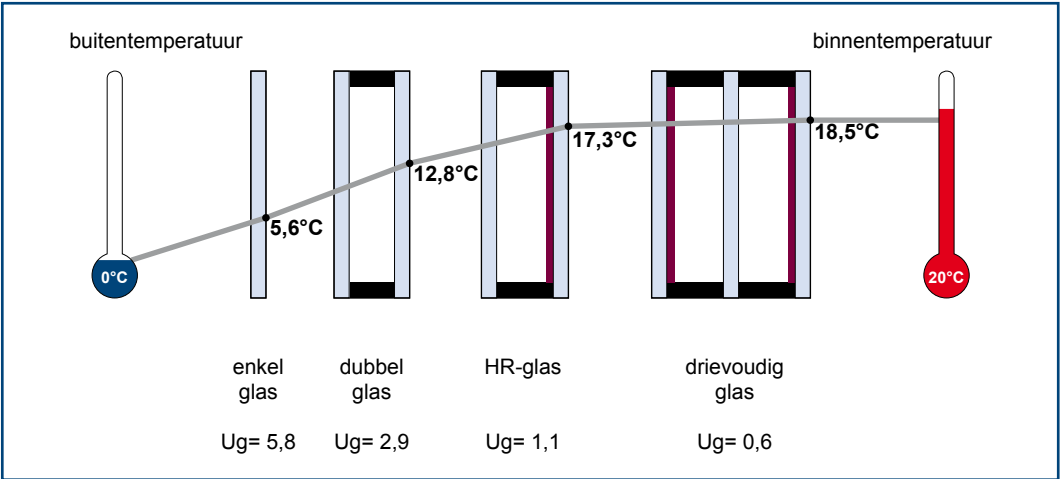
1.4. Vloer- of kelderisolatie

Om de plaatsing van vloer- of kelderisolatie in bestaande woningen te stimuleren, kennen de netbeheerders een premie toe van 6 euro per m² bij de plaatsing door een aannemer, met een maximum van 800 euro. De R_d-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 1,2 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 3 à 5 cm isolatiemateriaal moet worden aangebracht aan de onderzijde van de draagvloer, tussen de draagvloer en de gewapende dekvloer of aan het plafond van de kelder of kruipruimte.

De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002 of ETA (Europese Technische Goedkeuring). Deze lambda-waarden zijn onder meer terug te vinden op de websites www.butgb.be, www.eota.be en www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze websites wordt vermeld maar wel beschikt over de nodige technische goedkeuringen (NBN B62-002 of ETA), komt alleen in aanmerking voor de premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van uw aannemer en een technische fiche met vermelding van bovenstaande gegevens.

1.5. Hoogrendementsbeglazing en drieboudige beglazing

Vensters hebben een grote invloed op de warmteverliezen van de woning. Enkele beglazing en gewone dubbele beglazing kunt u het best vervangen door hoogrendementsbeglazing of drieboudige beglazing.

Hoogrendementsbeglazing vermindert het warmteverlies door de ramen met 80 % in vergelijking met enkele beglazing. Het verschil tussen gewoon dubbel glas en hoogrendementsglas is amper zichtbaar. Beide bestaan uit twee glasbladen met daartussen een spouw.

Het verschil met gewone dubbele beglazing zit echter in een zeer dun en vrijwel onzichtbaar metaallaagje (coating) dat aan de binnenzijde van een van de glasbladen is aangebracht. Dit metaallaagje zorgt ervoor dat de binnenwarmte in de kamer blijft terwijl het de invallende zonnestralen wel doorlaat.

Vervanging van enkel glas door hoogrendementsglas.

Ook kan bij hoogrendementsglas de spouw eveneens gevuld zijn met een edelgas, zoals argon, dat voor een nog betere isolatie zorgt. Ook het buitenschrijnwerk is van belang. Het warmteverlies door een venster wordt meebepaald door de isolerende eigenschappen van dat buitenschrijnwerk.

Bij een buitentemperatuur van 0 °C en een binnentemperatuur van 20 °C, krijgt u aan de binnenzijde van enkel glas een temperatuur van 5,6 °C en van 17,3 °C bij hoogrendementsglas met $U = 1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$ en 18,5 °C bij drieboudige beglazing met $U = 0,6 \text{ W/m}^2\text{K}$.

Overzicht premies voor hoogrendementsglas

hoogte premie voor wie		welke woningen		voorwaarden
premie netbeheerder ter vervanging van enkel glas	12 euro per m ²	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	U-waarde van het glas is maximaal 1,1 W/m ² K, geplaatst door een aannemer
premie netbeheerder ter vervanging van enkel of dubbel glas	15 euro per m ²	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	U-waarde van het glas is maximaal 0,8 W/m ² K, geplaatst door een aannemer (0,8 W/m ² K komt meestal overeen met drieboudige beglazing, uitzonderlijk kan dit behaald worden met dubbele beglazing)
renovatiepremie Vlaamse overheid	voor de doelgroep : 20 à 40 % van de investering (excl. BTW)	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud, hogere premie bij zeer goed isolerende raamprofielen (U_i maximaal 1,7 W/m ² K) en beglazing (U_g maximaal 0,9 W/m ² K)	in aanmerking komen voor de renovatiepremie (o.a. afhankelijk van het inkomen, minimaal investeringsbedrag, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be

U bespaart gemiddeld ongeveer 25 liter stookolie of 23 m³ aardgas bij vervanging van 1 m² enkel glas door hoogrendementsglas met een U-waarde van 1,1 W/m²K. De financiële besparing bedraagt jaarlijks per m² glasoppervlakte zo'n 22 euro bij stookolie en 15 euro bij aardgas (prijzen december 2012).

Condensatieketel op aardgas.

Condensatieketel op stookolie.

2. Verwarming met condensatieketel

De belangrijkste energiepost in een woning is de verwarming met zo'n 50 tot 75 % van het huishoudelijk energieverbruik. Vooral bij verwarmen komt het er dus op aan om verliezen zo veel mogelijk te beperken. Kies in de eerste plaats voor een zuinige energiebron: liever aardgas of stookolie dan elektriciteit. Zorg vervolgens voor een goede temperatuurregeling. Daarnaast hebt u de keuze tussen bijvoorbeeld radiatoren, convectoren en vloer- en wandverwarming. Ten slotte speelt ook het verwarmingstoestel zelf en de dimensionering ervan een belangrijke rol.

Condensatieketels zijn zo ontworpen dat er permanent een belangrijk deel van de waterdamp in de verbrandingsgassen kan condenseren. Zo wordt meer nuttige warmte vrijgemaakt. In vergelijking met een hoogrendementsketel kunt u met een condensatieketel een extra energiebesparing van 6 % halen. De condensatieketel op aardgas kunt u herkennen aan het HR-toplabel en die op stookolie aan het Optimaz-elitelabel.

Uw netbeheerder geeft een premie van 800 euro voor de plaatsing van een individuele condensatieketel op aardgas of stookolie ter vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie in een bestaande woning. Enkel beschermde klanten komen in aanmerking voor deze premie. Beschermde klanten zijn die klanten die kunnen genieten van de sociale maxumprijzen voor aardgas en elektriciteit.

Overzicht premies voor condensatieketel

hoogte premie voor wie		welke woningen		voorwaarden
premie netbeheerder condensatieketel voor beschermde afnemer	800 euro	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	beschermde klanten (d.w.z. kunnen genieten van de sociale maxumprijzen voor aardgas en elektriciteit)
renovatiepremie Vlaamse overheid	voor de doelgroep : 20 à 30 % van de investering (excl. BTW)	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud	in aanmerking komen voor de renovatiepremie (o.a. afhankelijk van het inkomen, minimaal investeringsbedrag, bewoner of verhuurder via sociaal verhuurkantoor) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be
verbeteringspremie Vlaamse overheid voor de installatie of omschakeling naar centrale verwarming	1000 euro	Vlaams Gewest	woning minstens 20 jaar oud	in aanmerking komen voor de verbeteringspremie (o.a. enkel voor de laagste inkomens, zowel bewoner als verhuurder, hoofdverblijfplaats, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be

Warmtepomp.

3. Milieuvriendelijke energieproductie

3.1. Warmtepomp

Een milieuvriendelijk alternatief voor de klassieke verwarmingsinstallatie is een warmtepomp.

Hoe werkt een warmtepomp?

Elke warmtepomp, ongeacht het model, kan beschouwd worden als een installatie waarin een geschikte werkvloeistof verdampt wordt door de onttrekking en de opname van warmte uit de omgeving (lucht, water, bodem). Met behulp van bijkomende energie wordt de verdampte werkvloeistof samengedrukt en op een hogere temperatuur gebracht. Eénmaal op hogere druk en temperatuur wordt de warmte afgegeven aan het verwarmingssysteem (woningverwarming, sanitair warm water). De warmtepomp pompt dus warmte van een laag naar een hoog temperatuurniveau.

Afhankelijk van het werkingsprincipe en de aard van de bijkomende energie kunnen warmtepompen onderverdeeld worden in **compressiewarmtepompen** (arbeidgedreven) en **sorptiewarmtepompen** (warmtegedreven).

Compressiewarmtepompen staan technologisch het verst en zijn daarom ook het wijdst verspreid. Deze werken net op dezelfde manier als een koelkast, maar in de omgekeerde richting (verwarmen in plaats van koelen).

De druk- en temperatuursverhoging van de verdampte werkvloeistof wordt gerealiseerd door een mechanische compressor, meestal elektrisch aangedreven. In principe kunnen compressiewarmtepompen ook met aardgas, diesel of biogas aangedreven worden. Voor de aandrijving van de compressor wordt dan een verbrandingsmotor gebruikt.

Sorptiewarmtepompen werken volgens een fysisch-chemisch proces waarbij de verdampte werkvloeistof door een andere vloeistof wordt opgenomen (absorptie). Daarbij komt warmte vrij. Om de stoffen opnieuw te scheiden is bijkomende warmte nodig. Deze bijkomende warmte is meestal afkomstig van een aardgasbrander (gasabsorptie-warmtepomp).

Binnenkort worden er ook warmtepompen op basis van stookolie verwacht.

Hoeveel energie haalt een warmtepomp uit de natuur?

De winstfactor (of COP) van een warmtepomp wordt berekend door de afgegeven warmte aan het verwarmingssysteem te delen door de gebruikte bijkomende energie. Voor een elektrische compressiewarmtepomp is dit laatste het elektrisch verbruik van de compressor. Voor gaswarmtepompen is dit het gasverbruik.

Door dit verschil in definitie is het niet mogelijk de COP van een elektrisch aangedreven warmtepomp direct te vergelijken met de COP van een gaswarmtepomp.

Ter illustratie: een elektrisch aangedreven warmtepomp heeft een gemiddelde COP van ongeveer 4, terwijl een gasabsorptiewarmtepomp een COP van ongeveer 1,5 heeft.

Hoe groter het temperatuursverschil tussen de warmtebron en het verwarmingssysteem, hoe hoger het energieverbruik van de warmtepomp, hoe lager de winstfactor.

Hoe dichter de temperatuur van de warmtebron en het verwarmingssysteem bij elkaar liggen, hoe hoger de winstfactor, hoe lager het energieverbruik van de warmtepomp.

Waar haalt de warmtepomp haar warmte?

De temperatuur van de warmtebron is bepalend voor de winstfactor, de opbrengst, van de warmtepomp. De keuze van warmtebron is daarom heel belangrijk. De meest gebruikte warmtebronnen zijn grond, grondwater en buitenlucht.

Grond

- temperatuur: op 1 meter onder de grond tussen 4 en 17 °C, afhankelijk van het seizoen;
 - onttrekking van warmte: horizontaal in de bodem ingegraven buizen netwerk. De vloeistof in de buizen leidt de warmte naar de warmtepomp;
 - winstfactor: schommelt naar gelang van de grondtemperatuur;
- temperatuur: op 5 à 7 meter diepte van 10 tot 12 °C, de seizoensinvloed is bijna verdwenen;
 - onttrekking van warmte: verticaal geboord buizen net;
 - winstfactor: bijna gelijk gedurende het seizoen.

Grondwater

- temperatuur: constant 10 à 14 °C;
- onttrekking van warmte: het opgepompte water geeft zijn warmte af in de warmtepomp en wordt weer in de grond gepompt;
- winstfactor: hoog en gelijk gedurende het volledige stookseizoen.

Buitenlucht

- temperatuur: wisselend;
- onttrekking van warmte: rechtstreeks aan buitenlucht (warmtepomp staat buiten);
- winstfactor: wisselend, afhankelijk van de buitentemperatuur.

Hoe geeft de warmtepomp haar warmte af?

De temperatuur van het verwarmingssysteem bepaalt eveneens de winstfactor. Een veel gebruikte methode om een woning te verwarmen, is een centraal verwarmingssysteem met een watertemperatuur van 90 °C (vertrektemperatuur) à 70 °C (retourtemperatuur). Moderne verwarmingssystemen op lage temperatuur hebben een watertemperatuur van maximaal 55 °C. Bij een warmtepomp ligt de maximumtemperatuur liefst op 35 °C en maximaal op 45 °C. Om een woning te verwarmen op die lage temperatuur, is voldoende isolatie en een verwarmingssysteem met een groot oppervlak nodig. Daarom wordt een warmtepomp bijna steeds gekoppeld aan vloerverwarming, muurverwarming of plafondverwarming.

Die vormen van verwarming verhogen het comfort in huis door een gelijkmatige temperatuur en weinig luchtbeweging of tocht. Een rechtstreekse verbinding van de vloerverwarming (muurverwarming of plafondverwarming) aan de warmtebron (grond of water) maakt koelen in de zomer mogelijk zonder de warmtepomp in te schakelen, dus met een laag energiegebruik.

Een omkeerbare warmtepomp (bijvoorbeeld airconditioning) kan in de zomer de woning koelen door

Premie van uw netbeheerder

Uw netbeheerder geeft een premie voor de plaatsing van een warmtepomp in bestaande woningen die zijn aangesloten op het distributienet voor 1 januari 2006.

- De premie wordt als volgt berekend :
 - elektrische warmtepompen : 270 euro x ((0,87 x COP) - 2,5) x het nominaal elektrisch compressorvermogen bij verwarmen uitgedrukt in kWatt en vervolgens beperkt tot 1700 euro ;
 - gaswarmtepompen : 270 euro x ((0,87 x COP) - 1) x het geïnstalleerd gasvermogen uitgedrukt in kWatt en vervolgens beperkt tot 1700 euro.
- Zowel de hoogte van de premie als het maximum van de premie worden verdubbeld als de plaatsing van de warmtepomp het gevolg is van de volledige vervanging van de bestaande elektrische weerstandsverwarming, indien het betreffende gebouw al voor 1 januari 2006 op het elektriciteitsdistributienet is aangesloten met toepassing van het uitsluitend nachttarief.
- De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer. De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een attest van de aannemer met de vermelding van een aantal gegevens (zie aanvraagformulier op de website van uw netbeheerder).
- De COP's voldoen minstens aan de criteria vermeld in de bijlage van de Beschikking van de Europese Commissie van 9 november 2007, tot vaststelling van de milieucriteria voor de toekenning van de Europese milieukeur aan elektrische, gas- of gasabsorptie warmtepompen (Publicatieblad van de Europese Unie van 20/11/2007), concreet :

elektrische warmtepomp				gaswarmtepomp			
gemeten volgens EN14511				gemeten volgens EN14511 of EN12309-2			
soort	min. COP	bron t°	afgifte t°	soort	min. COP	bron t°	afgifte t°
bodem / water	4,3	0°C	35°C	bodem / water	1,54	0°C	45°C
water / water	5,1	10°C	35°C	water / water	1,85	10°C	45°C
lucht / water	3,1	2°C	35°C	lucht / water	1,14	2°C	45°C
lucht / lucht	2,9	2°C	20°C	lucht / lucht	1,27	2°C	20°C
gemeten volgens CETIAT				gemeten volgens CETIAT			
soort	min. COP	bron t°	afgifte t°	soort	min. COP	bron t°	afgifte t°
directverdamping / water	4,3	0°C	35°C	directverdamping / water	1,54	0°C	45°C
directverdamping / directcondensatie	4,3	0°C	35°C	directverdamping / directcondensatie	1,54	0°C	45°C

- De warmtepomp is geïnstalleerd volgens de bestaande Belgische en internationale richtlijnen, normen, wetten en codes van goede praktijk ('Code van goede praktijk voor de toepassing van warmtepomp-systemen in de woningbouw') en voldoet aan de relevante vereisten van de geharmoniseerde EU Directieven 'EU-Safety Standards' en 'EU Product Standards'. De warmteafgifte moet gebeuren via lage temperatuur radiatoren/convectoren of vloer- of muurverwarming op een maximumtemperatuur van 40 °C. Waar geen richtlijnen, normen of wetten terzake beschikbaar zijn, worden evaluatierichtlijnen gebaseerd op internationaal aanvaarde referenties uit de vakliteratuur.
- Zwembadverwarming, geheel of gedeeltelijk, komt niet in aanmerking.
- De warmtepomp kan niet gebruikt worden als actieve koeling.
- Voor de overige voorwaarden, contacteer uw netbeheerder.

de woning zelf als warmtebron (lucht) te gebruiken en de overtollige warmte aan de omgeving af te geven. Hierbij gebruikt de warmtepomp ongeveer evenveel energie als bij verwarming. Dit is geen energieuinige oplossing en wordt daarom niet aangemoedigd.

De warmtepomp kan ook zorgen voor sanitair warm water (lagere winstfactor).

Meer info : www.energiesparen.be (rubriek : groene energie)

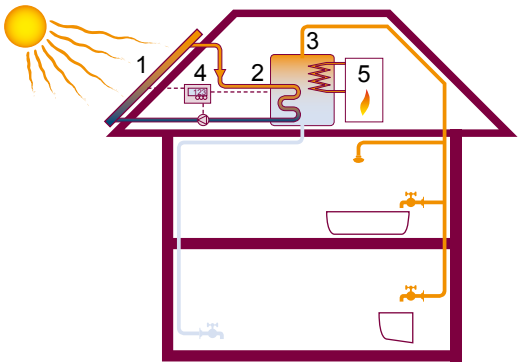
3.2. Zonneboiler

Met een zonneboiler kunt u op een eenvoudige, milieuvriendelijke manier een groot deel van het warm water aanmaken door gebruik te maken van gratis zonnewarmte.

Hoe werkt een zonneboiler ?

Een zonneboiler zet zonnestraling om in warmte en slaat die warmte op in een voorraadvat met water. Geeft de zon niet voldoende warmte, dan zorgt de naverwarming ervoor dat we altijd voldoende warm water beschikbaar hebben. De hoofdonderdelen van een zonneboiler zijn de zonnecollector, de leidingen, het voorraadvat, de regeling en de naverwarming.

- De zonnecollector vangt het invallende zonlicht op en zet het om in warmte. De collector geeft de warmte door aan een vloeistof die de zonnewarmte van de collector naar het opslagvat brengt.
- De vloeistof circuleert in de leidingen tussen de collector en het voorraadvat. De vloeistof neemt warmte op in de collector en geeft die af aan het water in het voorraadvat. De afgekoelde vloeistof wordt dan weer naar de collector gepompt om opnieuw op te warmen.
- Het voorraadvat zorgt ervoor dat de door de zon geproduceerde warmte wordt bijgehouden tot op het moment dat er warm water nodig is. Bij voldoende zonlicht kunnen de zonnecollectoren het water in het voorraadvat gemakkelijk opwarmen tot boven 60 °C.
- De regeling schakelt de pomp aan zodra de zonnecollector warmer is dan het water in het voorraadvat. Ze beschermt eveneens tegen bevriezing en oververhitting.
- Als de zon niet voldoende warmte levert, zorgt de naverwarming ervoor dat de gewenste temperatuur bereikt wordt. De naverwarming is mogelijk een elektrische weerstand, een doorstroomtoestel op gas of de CV-ketel. Bij een duoboiler zit de naverwarming in het voorraadvat.

Wat kost een zonneboiler ?

Een zonneboiler voor vier personen kost gemiddeld 4.250 euro (incl. 6 % BTW voor een woning ouder dan 5 jaar). Daartegenover staat dat uw jaarlijkse kosten voor het verwarmen van water nog maar de helft van vroeger zijn.

Zonneboiler.

Overzicht premies voor een zonneboiler

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder	550 euro per m², maximaal 2750 euro en maximaal 50 % van de factuur	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	zie kader
premie netbeheerder	300 euro	Vlaams Gewest	nieuwbouw met bouwaanvraag tot 31 december 2011	bij E-peil E80 of lager (bouwaanvraag voor 1 januari 2010) bij E-peil E60 of lager (bouwaanvraag vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011) zie kader
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	±150 gemeenten in Vlaanderen geven een extra premie, zie www.energiesparen.be		afhankelijk van de gemeente
renovatie-premie Vlaamse overheid	voor de doelgroep : 20 à 30 % van de investering (excl. BTW)	Vlaams Gewest	woning minstens 25 jaar oud	in aanmerking komen voor de renovatiepremie (o.a. afhankelijk van het inkomen, minimaal investeringsbedrag, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be
verbeterings-premie Vlaamse overheid	750 euro	Vlaams Gewest	woning minstens 20 jaar oud	in aanmerking komen voor de verbeteringspremie (o.a. enkel voor de laagste inkomens, zowel bewoner als verhuurder, hoofdverblijfplaats, ...) alle voorwaarden op www.wonenvlaanderen.be

Meer info : www.energiesparen.be (rubriek : groene energie)

Extra voorwaarden netbeheerders :

- De premieaanvraag is alleen geldig samen met een kopie van alle aankoopfacturen (geen offerte, leveringsbon, kasticket of pro-forma factuur) voor de levering en plaatsing van de zonneboiler met vermelding van het merk, het type van de zonneboiler, het aantal m² apertuuroppervlakte, het aantal liter opslagvat en de prijs van de zonneboiler. De factuur mag geen betrekking hebben op zwembadcollectoren of andere systemen die geheel of gedeeltelijk voor zwembadverwarming worden gebruikt.
- Voor de premieberekening wordt gerekend met de apertuuroppervlakte van de nieuw geplaatste thermische zonnecollectoren. De apertuuroppervlakte staat vermeld bij de technische specificaties van de zonnecollector en wordt bepaald volgens de Europese norm NEN-EN12975.
- De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer. De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een attest van de aannemer.
- De premie geldt enkel voor een zonneboiler voor de aanmaak van sanitair warm tapwater, eventueel in combinatie met woningverwarming.
- De collector heeft een systeemtest (volgens EN12976 of volgens EN/TS 12977) ondergaan of bezit een Solar KeyMark.
- Fabrieksmatig geproduceerde systemen zijn gemarkeerd conform EN 12976-1.
- De inhoud van het boilervat moet minstens 40 liter per vierkante meter apertuuroppervlakte bedragen ingeval van vlakkeplaatcollectoren en minstens 55 liter per vierkante meter apertuuroppervlakte bedragen ingeval van buiscollectoren.
- Uitbreiding van een bestaand thermisch zonnecollectorsysteem met bijkomende panelen komt niet in aanmerking.
- Vervanging van een bestaand thermisch zonnecollectorsysteem door een nieuw thermisch zonnecollectorsysteem komt niet in aanmerking.
- Enkel indien er voor de plaatsing van de thermische zonnecollectoren al een elektrische boiler aanwezig was die instond voor de volledige productie van het sanitair warm water, wordt naverwarming uitsluitend op basis van elektrische weerstandsverwarming aanvaard.
- Er is aan de eindgebruiker een aparte handleiding in het Nederlands overhandigd die conform is met EN 12976-1. Aan de eindgebruiker is een onderhoudschecklist in het Nederlands overhandigd.
- De producten genieten van een waarborg : minstens 10 jaar op de werking van de collector, 5 jaar op de boiler en 2 jaar op de andere onderdelen.
- De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een kopie van de schriftelijke rapportering van de technische controle die door het installatiebedrijf bij de indienstneming van de installatie werd uitgevoerd en een kopie van de opbrengstberekeningen van het installatiebedrijf.

Fotovoltaïsche panelen.

3.3. Fotovoltaïsche zonnepanelen

Met fotovoltaïsche zonnepanelen kunt u op een milieuvriendelijke manier zelf elektriciteit produceren met de zon. Fotovoltaïsche panelen zijn momenteel nog wel duur. Investeer eerst in een degelijke isolatie van de woning en een verwarmingsinstallatie met een hoog rendement, en pas dan in fotovoltaïsche zonnepanelen. Om aanspraak te kunnen maken op groenestroomcertificaten (zie verder) is het trouwens verplicht om eerst het dak te isoleren (R_d-waarde van minstens 3).

Hoe werkt fotovoltaïsche zonne-energie ?

Een zonnecel zet invallend zonlicht rechtstreeks om in elektriciteit. Een zonnecel bestaat uit een dun laagje silicium met aan de bovenkant een negatieve en aan de onderkant een positieve lading, beschermd tussen twee glasplaten. De energie van het zonlicht brengt - via een elektrische toepassing - stroom op gang van de bovenkant van de zonnecel naar de metalen onderkant.

Door zonnecellen met elkaar te verbinden in een PV-paneel en vervolgens PV-panelen aan elkaar te schakelen, ontstaat een PV-installatie die voldoende elektriciteit kan leveren en bestand is tegen alle weersomstandigheden. Bij netgekoppelde PV-panelen zet een omvormer de gelijkspanning van de PV-panelen om in wisselstroom. Die wisselstroom of elektriciteit gaat rechtstreeks naar de toestellen in huis. Als je PV-panelen op een bepaald ogenblik meer stroom produceren dan je nodig hebt, stroomt elektriciteit naar het elektriciteitsnet. De elektriciteitsmeter zal op dat moment terugdraaien. 's Nachts en op donkere dagen, of als je meer stroom nodig hebt dan je PV-panelen kunnen leveren, gebruik je stroom van het net.

Wat brengt het op ?

In Vlaanderen produceert een PV-installatie van 1 kWp gemiddeld ongeveer 850 kWh groene elektriciteit per jaar. Een PV-installatie van 1 kWp neemt, ondermeer afhankelijk van het type, zo'n 7 tot 10 m² goed georiënteerd en schaduwvrij dak in.

Het gemiddelde elektriciteitsverbruik van een gezin in Vlaanderen bedraagt 3500 à 4000 kWh per jaar. Om die elektriciteit te produceren met fotovoltaïsche zonnepanelen is dus een installatie met een oppervlakte van 30 tot 45 m² nodig.

Wat kost een fotovoltaïsch systeem ?

De investeringskosten voor netgekoppelde PV-systemen zijn de afgelopen tien jaar met 75 % gedaald en bedragen nu, zonder BTW, ongeveer 1700 euro per kWpiek. De kostprijs vertoont internationaal een gestaag dalende trend met 5 à 10 % per jaar en hangt samen met de ontwikkeling van de markt, de technologische evolutie en de grootte van de bestelling bij de producent. Op dit ogenblik is een installatie rendabel zonder aanvullende steun.

	hoogte premie	voor wie	voorwaarden
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	± 60 gemeenten in Vlaanderen geven nog een extra premie, zie www.energiesparen.be	afhankelijk van de gemeente

Meer info : www.energiesparen.be (rubriek : groene energie)

Quest bewaakt de kwaliteit van hernieuwbare energietoepassingen

Het aanbod hernieuwbare energietoepassingen voor woningen is groot en dat maakt het niet altijd gemakkelijk om installateurs en producten met duidelijke kwaliteitsgaranties te vinden. Welk systeem is het meest aangewezen voor uw woning ? Wie garandeert een rendabele en kwalitatieve investering ? Een belangrijke keuze, want slecht ontwikkelde of onnauwkeurig geplaatste installaties kunnen technische mankementen en rendementsverliezen veroorzaken.

Installatiebedrijven met het QUEST-label worden jaarlijks gecontroleerd door een onafhankelijke en onpartijdige organisatie. Ze moeten hun vakbekwaamheid bewijzen en kunnen hun label verliezen als ze niet langer aan de strenge vereisten voldoen.

QUEST heeft ondertussen de eerste warmtepompen en installateurs van zonnepanelen, zonneboilers en warmtepompen erkend.

De lijst met de erkende installateurs vindt u terug op www.q4q.be, naast tips om een installateur te kiezen en andere nuttige informatie.

4. Nieuwbouw met laag E-peil

Sinds 2006 is de energieprestatieregelgeving van kracht. Alle woningen waarvoor een aanvraag om te bouwen of te verbouwen wordt ingediend, moeten een bepaald niveau van thermische isolatie en energieprestatie behalen. In een nieuwbouwwoning is bovendien een minimale en gecontroleerde ventilatie nodig. Nieuwbouwwoningen moeten een bepaalde energieprestatie halen. Die prestatie wordt uitgedrukt in een E-peil.

Voor bouwaanvragen vanaf 1 januari 2012 mag het wettelijke E-peil maximaal E70 bedragen. Heel wat woningen realiseren al een veel beter E-peil. Alle netbeheerders geven premies voor het halen van een E-peil lager dan of gelijk aan E60 (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2012) of E50 (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012). De premie varieert per E-peilpunt. Met andere woorden hoe lager het E-peil, hoe hoger de premie. De E-peil premie moet aangevraagd worden binnen de 12 maanden na de datum van uitgifte van het energieprestatiecertificaat. Als de nieuwe woning of het woongebouw het gevolg is van een volledige afbraak en heropbouw van een bestaande woning of een bestaand woongebouw, zonder wijziging van de aard en de bestemming van de woning of het woongebouw, worden de E-peilpremies, verdubbeld. De extra premie voor zonneboiler wordt niet verdubbeld. De volgende jaren zal de E-peileis verder verstrengen (E60 vanaf bouwaanvragen in 2014) en worden de premies ook aangepast.

nieuwbouw		premie	zonneboiler *
woning (enkel bij bouwaanvraag voor 1 januari 2010)	E80-E61	400 euro voor E80 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
woning (enkel bij bouw- aanvraag vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
woning (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2012)	E50-E41	1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	
	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	
appartement (enkel bij bouwaanvraag voor 1 januari 2010)	E80-E61	200 euro voor E80 + 10 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement (enkel bij bouw- aanvraag vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2012)	E50-E41	600 euro voor E50 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	
	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	

(*) indien ook een zonneboiler wordt geplaatst, wordt er een bijkomende premie gegeven, voor bouwaanvragen tot 31 januari 2011

Voor woningen met een verlaagd E-peil (E40 - E60 – bouwaanvragen tot eind 2012; E30-E50 –bouwaanvragen vanaf 2013) kunt u ook genieten van een korting op de onroerende voorheffing (zie blz. 10).

5. Extra premies en voordelen

5.1. Acties voor beschermde klanten

Naast de acties die voor iedere huishoudelijke afnemer gelden, leveren de netbeheerders extra inspanningen voor beschermde klanten. De beschermde klanten zijn de personen die recht hebben op de sociale maximumprijzen voor elektriciteit en aardgas.

Zo geven alle netbeheerders een 50 % hogere tegemoetkoming voor de premies in bestaande woningen (behalve de condensatieketel voor beschermde afnemers) en 20 % voor de E-peilpremie. Daarenboven hebben alle beschermde klanten jaarlijks recht op één kortingbon van 150 euro die ze kunnen gebruiken voor de aankoop van een A+, A++ koelkast of AAC wasmachines (of beter).

Daarnaast kunnen beschermde klanten een premie krijgen van 800 euro bij de plaatsing van een individuele condensatieketel op aardgas of stookolie ter vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie in een bestaande woning.

Voor meer informatie over de inspanningen van uw netbeheerder voor beschermde klanten kunt u contact opnemen met de REG-adviseur van uw netbeheerder.

5.2. Energiescan

De netbeheerders zijn verplicht om een bepaald aantal energiescans uit te voeren bij huishoudens. De netbeheerder moet daarvoor samenwerken met de gemeenten (maar de gemeenten zijn niet verplicht om mee te werken).

De gemeenten die willen meewerken aan het project, mogen bepalen wie de energiescans uitvoert: de gemeente zelf, de netbeheerder of een derde partij. De netbeheerders werken samen met een aantal organisaties om de kwetsbare gezinnen zoveel mogelijk te bereiken.

Tijdens de scan wordt op basis van een bezoek ter plaatse een eerste beeld gegeven van de huidige situatie van de woning op het vlak van energieprestatie en de mogelijkheden om energie te besparen, op verschillende vlakken (bv. isolatie, verwarming, verlichting, toestellen). Tegelijkertijd (of eventueel tijdens een tweede bezoek) worden een aantal kleine maatregelen uitgevoerd (plaatsen van spaarlampen, een waterbesparende douchekop, radiatorfolie en buisisolatie).

Ten slotte krijgt de bewoner een rapport met een samenvatting van de bevindingen (beschrijving van de huidige situatie, aanreiken van tips om energie te besparen, beschrijving van welke kleine maatregelen werden uitgevoerd, eerste indicatie van mogelijke besparing bij de uitvoering van enkele belangrijke maatregelen, verwijzing naar de bestaande financiële ondersteuning voor de uitvoering van energiebesparende maatregelen).

C. Goedkope leningen

1. Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost

Wat is een FRGE-lening?

Een FRGE-lening is een lening van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost (FRGE). Het FRGE geeft goedkope leningen voor energiebesparende investeringen met een intrest van maximum 2 %. U kunt de lening niet bij het FRGE zelf aanvragen, maar bij een Lokale Entiteit bij in uw gemeente. U kunt enkel een FRGE-lening aanvragen als er in uw gemeente zo'n Lokale Entiteit is. U kunt voor één woning maximum 10.000 euro lenen, met afbetaling op maximum vijf jaar.

Op de kaart kunt u zien tot welke entiteit uw gemeente hoort. In 85 % van de gemeenten is er een Lokale Entiteit actief (262 van de 308 Vlaamse gemeenten in december 2012). Er worden steeds meer Lokale Entiteiten opgericht.

Renteloze FRGE-lening voor specifieke doelgroep

De Vlaamse Regering keurde op 2 maart 2012 de renteloze lening via het FRGE goed voor mensen met een zeer laag inkomen, een invaliditeitsuitkering of een inkomensgarantie voor ouderen en voor mensen in schuldbemiddeling of in OCMW-begeleiding. De Vlaamse regering heeft beslist om die 2 % intrest op zich te nemen. Wie in aanmerking komt voor de renteloze lening, kan bovendien genieten van gratis hulp om te bepalen welke werken moeten worden uitgevoerd, prijsoffertes aan te vragen, een aannemer te kiezen, de werken op te volgen en premies en subsidies aan te vragen.

Welke werken kunt u betalen met een FRGE-lening?

U kunt de FRGE-lening krijgen voor volgende werken als ze worden uitgevoerd door een aannemer:

- dak, vloer en muur isoleren;
- hoogrendementsglas plaatsen of ramen vervangen;
- een oude verwarmingsketel vervangen door een condensatieketel of een warmtepomp;
- een zonneboiler plaatsen;
- fotovoltaïsche zonnepanelen plaatsen;
- een geothermische warmtepomp plaatsen;
- thermostatische kranen plaatsen;
- een kamerthermostaat met programmeermogelijkheden plaatsen;
- een verwarmingsketel onderhouden;
- een energie-audit laten uitvoeren.

Let op

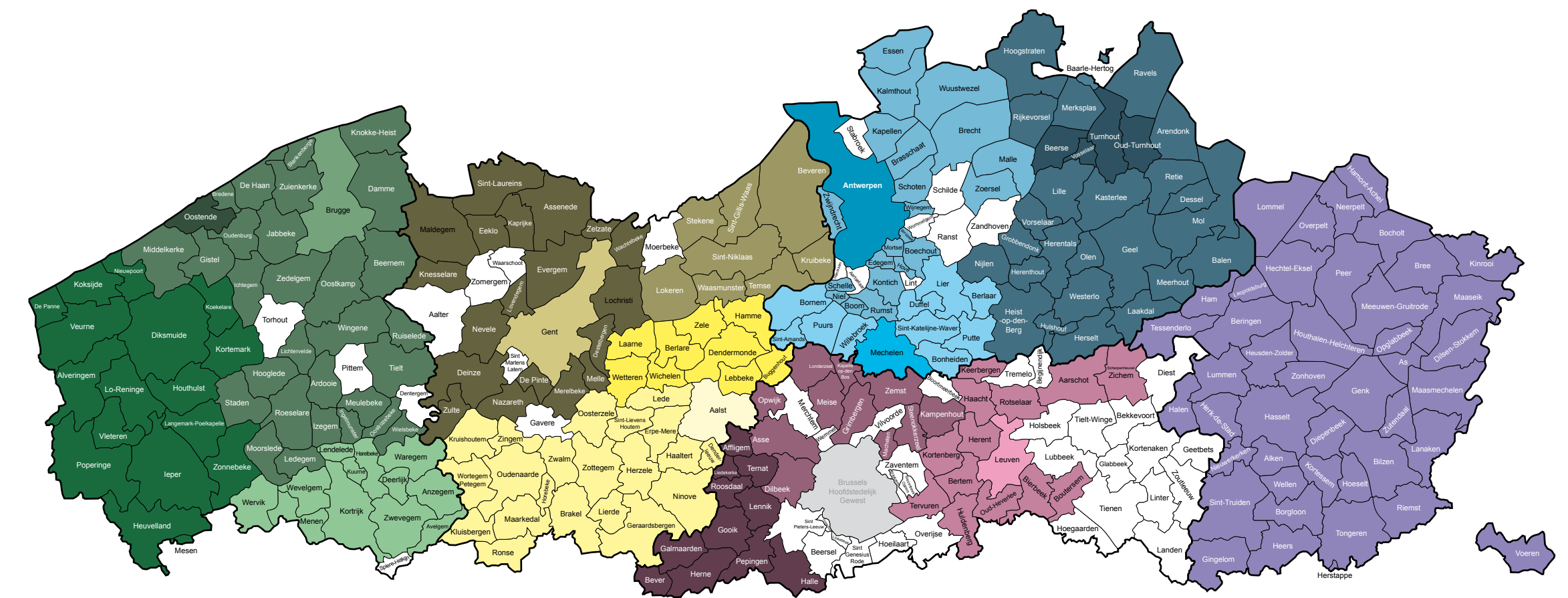
Elke Lokale Entiteit heeft andere regels. Sommige Lokale Entiteiten geven bijvoorbeeld geen lening om fotovoltaïsche zonnepanelen te plaatsen. Vraag aan de Lokale Entiteit voor welke werken ze een lening geeft.

Wie kan een FRGE-lening aangaan?

Iedereen kan een FRGE-lening krijgen voor een woning die hij/zij verhuurt of bewoont. Er moet wel een Lokale Entiteit zijn voor uw gemeente. Elke Lokale Entiteit heeft andere regels. Sommige Lokale Entiteiten geven geen lening als uw inkomen te hoog is.

Vraag meer informatie aan de Lokale Entiteit in uw gemeente.

Overzichtskaart FRGE (01/01/2013)

vzw Welzijnsconsortium zw-Vlaanderen	056 46 15 66	DDS	052 25 18 13
pieter.demeyer@welzijnsconsortium.be		info@dds-verko.be	
De schakelaar	050 32 64 43	Beheer Energie Aalst	0800 93 030
info@deschakelaar.be		dorien.gordts@aalst.be	
WVI	050 36 71 71	SOLva	053 64 65 21
frge@wvi.be		evelyne.goossens@so-lva.be	
AG EOS	059 80 55 00	vzw REGent	09 218 75 90
eos@oostende.be		info@vzwREGent.be	
FRGE-Westhoek	057 33 33 00	Interwaas	03 780 52 08
info@frge-westhoek.be		wannes.devleeschauwer@interwaas.be	
		Veneco	09 251 22 22
		info@veneco.be	

vzw Pendule	016 65 91 52	Energiepunt Mechelen	015 29 78 92
info@pendule-leuven.be		energiepunt@mechelen.be	
IGO Leuven DIV	016 31 18 66	Energiebesparingsfonds Antwerpen	03 217 08 45
tania.langsberg@igo-leuven.be		energiebesparingsfonds@stad.antwerpen.be	
3WPlus Energie	02 466 51 00	IOK	014 58 09 91
info@3wplus.be		info@iok.be	
3WPlus Energie Pajottenland	02 466 51 00	Samenwerkingsverband Stadsregio Turnhout	014 88 92 55
info@3wplus.be		info@stadsregioturnhout.be	
IGEMO	015 28 77 50	cvba SO Duwolim	
robert-jan.vanos@igemo.be		duwolim@stebo.be (Stebo)	089 30 83 03
IGEAN dienstverlening	03 350 08 11	ludo.vounckx@limcoop.be (Limcoop)	011 29 08 58
energielening@igean.be			

2. Sociale leningen

Er zijn verschillende sociale leningen om uw woning te bouwen, te kopen of te verbouwen. Een sociale lening kunt u aanvragen bij:

- de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW);
- het Vlaams Woningfonds (VWF);
- erkende kredietmaatschappijen (EKM).

2.1. Een Vlaamse woonlening van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)

De VMSW is een agentschap van de Vlaamse overheid. Of u een Vlaamse woonlening krijgt, hangt af van uw inkomen, eigendom, leeftijd en in sommige gevallen de aankoopprijs van het goed.

Wat zijn de voorwaarden?

- U mag geen andere woning volledig in 100 % vruchtgebruik of volle eigendom hebben dan de woning waarvoor het krediet zal dienen.
- Uw laatste netto belastbaar inkomen:
 - ligt voor een alleenstaande tussen 8420 en 33.660 euro;
 - ligt voor een gezin van minstens twee personen tussen 8420 en 50.500 euro. Dit bedrag wordt 3370 euro hoger per extra persoon ten laste.
- De lening moet afbetaald zijn op het moment dat de jongste lener 75 jaar wordt.
- De VMSW kijkt ook of u de betalingen van elke maand aankan en of u dan nog voldoende geld overhoudt om uw andere belangrijke rekeningen te betalen.

Voor welke werken kan ik lenen?

U krijgt een Vlaamse woonlening als u een woning gaat renoveren. Dit mag een woning zijn die u gaat kopen of waarin u al woont.

Voorwaarden voor een woning die u gaat kopen:

- De woning moet minstens 30 jaar oud zijn.
- De noodzakelijke werken moeten minstens 10.000 euro bedragen als u een pand koopt. De VMSW schat zelf in welke werken noodzakelijk zijn en gebruikt daarbij gemiddelde plaatsingsprijzen.
- U moet het volledige bedrag voor de noodzakelijke werken lenen en werken aan uw eigen woning moeten ook minstens 10.000 euro bedragen.
- U kan in 2013 maximaal 197.690 euro lenen. De prijs van de woning mag dus maximaal 187.690 euro zijn. Voor gezinnen met minstens 3 personen ten laste mag de aankoopprijs verhoogd worden met 9880 euro vanaf die derde persoon en voor elke verder toegevoegde persoon ten laste.

Voorwaarden voor een woning waarin u al woont:

- Het niet-geïndexeerde kadastraal inkomen van de woning is kleiner dan of gelijk aan 1487,36 euro.
- De werken moeten minstens 10.000 euro kosten, overeenkomstig het ramend bestek van de VMSW.
- U kan maximaal 75.000 euro lenen.

U kan ook een krediet bekomen voor uw nieuwbouw op eigen niet gehypothekeerde grond (maximaal in 2013: 197.690 euro) of voor de aanschaf van een sociale koopwoning (100 % van de verkoopprijs).

Hoeveel intrest betaal ik?

U betaalt intrest op de lening van de VMSW. De VMSW berekent uw intrest op de datum dat u de lening aanvraagt. Deze intrest wordt ook elke 5 jaar aangepast rekening houdend met uw netto belastbaar inkomen van de voorbije periode.

Hoeveel intrest u betaalt, hangt af van:

- de marktrente;
- uw inkomen;
- uit hoeveel personen uw gezin bestaat;
- de activiteit die u wil belenen;
- de ligging van de woning.

Let op

De Vlaamse overheid beslist elk jaar hoeveel geld het aan sociale leningen besteedt. Het is mogelijk dat dit geld voor het einde van het jaar op is. U kan dan geen Vlaamse woonlening meer krijgen, ook al voldoet u aan de voorwaarden. Vraag dus voor u begint te renoveren of er nog leningen mogelijk zijn bij de VMSW.

U vindt meer informatie op www.vlaamsewoonlening.be over de voorwaarden en de contactpunten in uw buurt.

2.2. Een lening van het Vlaams Woningfonds (VWF)

Het VWF kent sociale hypothecaire leningen toe aan gezinnen met minstens één kind ten laste en een bescheiden inkomen voor:

- de aankoop van een woning of appartement;
- werken aan een woning of appartement (dit kan ook in tweede rang);
- een nieuwbouw;
- de terugbetaling van bestaande hypothecaire leningen (onder specifieke voorwaarden);
- de aankoop van een bouwgrond (onder specifieke voorwaarden).

Wat zijn de voorwaarden?

- U hebt minstens één kind ten laste
- U hebt geen andere woning of appartement in eigendom
- De verkoopwaarde van de woning of het appartement overschrijdt de vastgestelde maximumgrenzen niet
- De woning of het appartement ligt in het Vlaams Gewest
- Het netto belastbaar inkomen overschrijdt de vastgestelde maximumgrens niet
- De woning of het appartement wordt gedurende de looptijd van de lening door het gezin bewoond en wordt dus ook niet verhuurd

Hoeveel u maximaal kan lenen is afhankelijk van de verrichting. De lening kan nooit meer dan 95 % bedragen van de verkoopwaarde van de woning of het appartement.

Hoeveel intrest betaal ik?

Hoeveel intrest u betaalt hangt af van:

- uw netto belastbaar inkomen;
- het aantal kinderen / personen dat u ten laste hebt;
- de ligging van de woning.

De rentevoet is marktvast tijdens de volledige duur van de lening.

Om de vijf jaar wordt de rentevoet herzien op basis van de evolutie van uw inkomen. Indien uw gemiddeld inkomen zou zijn toegenomen, is een hogere rentevoet mogelijk, in het andere geval een lagere. In elk geval kan de rentevoet nooit uitstijgen boven de referentierentvoet van toepassing bij het leningsaanbod, noch dalen tot onder de minimum rentevoet van toepassing op dezelfde datum.

Indien het aantal kinderen / personen ten laste stijgt, wordt de rentevoet op 1 januari van het daaropvolgende jaar verlaagd met 0,50 % (maar kan nooit lager zijn dan de minimum rentevoet van toepassing bij het leningsaanbod). Wanneer de kinderen niet meer ten laste zijn, heeft dit geen invloed op de rentevoet.

U vindt meer informatie op www.vlaamswoningfonds.be over de voorwaarden en de contactpunten in uw buurt.

2.3. Erkende kredietmaatschappijen (EKM)

Een EKM geeft sociale leningen om een bescheiden woning te kopen, te bouwen of te behouden.

Wat zijn de voorwaarden?

- U mag geen andere woning bezitten.
- U mag enkel lenen voor een woning die u zelf (of als koppel) volledig gaat bezitten.
- Zolang u leent, moet u in de woning blijven wonen, met een maximum van tien jaar.
- U kunt enkel lenen bij een EKM als de kostprijs van de woning niet hoger ligt dan 213.000 euro. Dit bedrag wordt verhoogd indien u personen ten laste hebt of als de woning gelegen is in Bertern, Huldernberg, Kortenberg, Tervuren of een gemeente van het arrondissement Halle-Vilvoorde (Vlaabnvestgebied).

Uw inkomen speelt geen rol om in aanmerking te komen voor een sociale lening van een EKM. De EKM zal wel samen met u nagaan of u voldoende geld overhoudt nadat u de maandelijkse aflossing hebt betaald.

Hoeveel intrest moet ik betalen?

Hoeveel intrest u betaalt, hangt af van de marktrente en hoe lang u wenst te lenen. Uw inkomen speelt dus geen rol. U kunt enkel tegen een vaste rentevoet lenen, die tijdens de duur van de lening niet wijzigt.

De meeste erkende kredietmaatschappijen zijn verenigd in een vzw Sociaal Woonkrediet. Op hun website vindt u alle voordelen en voorwaarden nog eens op een rijtje: www.sociaal-woonkrediet.be.

Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Intermosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

Onder Infracx vallen AGEM, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, Infracx West, Inter-Energa, Iveq en PBE.

Vlaams Energieagentschap (VEA)

Koning Albert II-laan 20, bus 17, 1000 Brussel
www.energiesparen.be/info, www.energiesparen.be
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(informatie en brochures over energiebesparing, hernieuwbare energie, premies, energieprestatie-regelgeving, energieprestatiecertificaat bij verkoop en verhuur)

Vlaamse overheid – Wonen-Vlaanderen

Koning Albert II-laan 19, bus 40, 1210 Brussel
wonenvlaanderen@rwo.vlaanderen.be,
www.wonenvlaanderen.be

of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(Vlaamse Renovatiepremie voor woningen van minstens 25 jaar oud)

Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE)

Contacteer uw Lokale Entiteit: zie blzn. 32 en 33

(goedkope leningen voor energiebesparende investeringen)

VREG

Koning Albert II-laan 20, bus 19, 1000 Brussel
info@vreg.be, www.vreg.be

of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(informatie over groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche zonnepanelen)

Federale Overheidsdienst Financiën

Administratie van Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit

Koning Albert II-laan 33, bus 25, 1030 Brussel

Tel.: 0257 257 57

info.tax@minfin.fed.be, www.fiscus.fgov.be,

www.fisconet.fgov.be

(informatie over fiscaliteit)

EANDIS

Tel.: 078 35 35 34

reg@eandis.be, www.eandis.be

(netbeheerder, aanvraag premies)

INFRAX

Tel.: 078 35 30 20

www.infrax.be

(netbeheerder, aanvraag premies)

Organisatie voor Duurzame Energie (ODE)

Vlaanderen vzw

Koningsstraat 35, 1000 Brussel

Tel.: 02 218 87 47

info@ode.be, www.ode.be

(informatie en brochures over zonneboiler, warmtepomp, fotovoltaïsche panelen)

COGEN Vlaanderen

Zwarte Zusterstraat 16, bus 9, 3000 Leuven

Tel.: 016 58 59 97

info@cogenvlaanderen.be, www.cogenvlaanderen.be

(informatie over microwarmtekrachtkoppeling)

Informazout

Dauwstraat 12, 1070 Brussel

Tel.: 078 152 150,

info@informazout.be, www.informazout.be

(informatie over stookolieketels)

Koninklijke Vereniging van Belgische Gasvuklieden (KVBG)

Tel.: 02 383 02 49

kvbv@kvbv.be, www.aardgas.be

(informatie over aardgasketels)

Verbond van de glasindustrie (VGI)

Louisalaan 89/1, 1050 Brussel

Tel.: 02 542 61 20

info@vgi-fiv.be, www.vgi-fiv.be

(informatie over hoogrendementsbeglazing)

Isolatie Raad vzw (CIR)

Eekhoornlaan 17, 2970 's Gravenwezel

(informatie over isolatie)

Vlaams Instituut voor Bio-ecologisch Bouwen en Wonen (VIBE vzw)

Statiestraat 115, 2600 Berchem

Tel.: 03 239 74 23

info@vibe.be, www.vibe.be

(informatie, vorming en publicaties over bio-ecologisch bouwen en wonen)

Centrum Duurzaam Bouwen

Marktplein 7, bus 1, 3550 Heusden-Zolder

Tel.: 011 51 70 51

info@centrumduurzaambouwen.be,

www.centrumduurzaambouwen.be

(informatie over duurzaam bouwen)

Passiefhuisplatform vzw

Gitschotellei 138, 2600 Berchem

info@passiefhuisplatform.be, www.passiefhuisplatform.be

(informatie, vorming en publicaties over het passiefhuisconcept)

Provinciale Steunpunten

Duurzaam Wonen en Bouwen

(informatie over premies, bouwadvies, duurzaam bouwen)

Antwerpen: Kamp C

Tel.: 014 27 96 50

info@kampc.provant.be, www.kampc.be

Limburg: Steunpunt DuboLimburg

Tel.: 011 51 70 57

info@dubolimburg.be, www.dubolimburg.be

Vlaams-Brabant: Steunpunt DuboVlaamsBrabant

Partner: Dialoog vzw

Tel.: 016 23 26 49

steunpuntdubo@vlaamsbrabant.be,

www.dubovlaamsbrabant.be

Oost-Vlaanderen:

Partner: MilieuAdviesWinkel vzw

Tel.: 09 242 87 59

www.oost-vlaanderen.be/dubo,

www.milieuadvieswinkel.be

West-Vlaanderen: Provinciaal Huis voor Duurzaam Wonen (Veurne)

Partner: ZonneWinDT vzw

Tel.: 058 77 90 13

www.west-vlaanderen.be/duurzaambouwen

(informatie over premies in uw gemeente, bestelling van publicaties, vragen over energiebesparing)